Gemeente Sluis
Ingekomen
07 APR. 2025
NR.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres

Aan alle Nederlandse gemeenten (burgemeesters en griffiers)
Gemeente Sluis (ZL)
Postbus 27
4500 AA OOSTBURG

25.0001652
Inkomende documenten Gemeente Sluis

DG Openbaar Bestuur & Democratische Rechtsstaat
DGOBDR-D&B-Inrichting Openbaar Bestuur
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Bijlage(n)
1. Brief gericht aan (decentrale) politieke partijen

Datum
Betreft Informatie over werving- en selectieprocedure kandidaat-raadsleden

Geachte burgemeester en griffier,

Gemeenteraadsverkiezingen 2026
Op woensdag 18 maart 2026 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dat betreft één van de wezenskenmerken van onze democratische rechtsstaat. Inwoners kunnen kiezen wie hen de aankomende jaren mag vertegenwoordigen in de gemeenteraad. Naast de vertegenwoordigende functie, stellen gekozen volksvertegenwoordigers het beleid van de gemeente vast en controleren zij het college van burgemeester en wethouders. We vragen best veel van raadsleden, maar het betreft bovenal een bijzonder ambt waar velen veel voldoening uithalen.

Integriteit en weerbaarheid kandidaat-raadsleden
Het wervings- en selectieproces voor de gemeenteraad is een belangrijk moment om aandacht te besteden aan de integriteit en weerbaarheid van kandidaat-raadsleden. Dat is primair een taak van politieke partijen zelf, maar door de politieke partijen te attenderen op deze thema's worden in deze fase kwetsbaarheden ondervangen en latere incidenten voorkomen. Als burgemeester en/of griffier bent u hierbij – vanwege uw zorgplicht ten aanzien van de bestuurlijke integriteit respectievelijk vanwege onder meer uw ondersteunende functie in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen – onmisbaar en daarom wil ik u wederom vragen samen op te trekken met het oog op de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen.

Oproep aan burgemeester en/of griffier
Gelet op het voorgaande zou ik u willen verzoeken om de bijgevoegde brief onder de aandacht te brengen bij alle politieke partijen die actief zijn, dan wel actief wensen te worden, in uw gemeente en zo mogelijk het gesprek met hen daarover te voeren. In de brief wordt verwezen naar de website www.politiekeambtsdragers.nl/werving. Op deze website staan diverse instrumenten voor politieke partijen met de nodige handvatten om tijdens de wervingsfase aandacht te besteden aan, en het gesprek te voeren over, integriteit en weerbaarheid.

Verklaring omtrent het gedrag
Politieke partijen kunnen van kandidaat-raadsleden een Verklaring omtrent het gedrag (hierna: VOG) vragen om ook zo de integriteit van politieke ambtsdragers te bevorderen. Dit wordt geadviseerd vanuit mijn ministerie, maar is geen verplichting. De VOG is een verklaring waaruit blijkt dat het gedrag van een kandidaat in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van de functie

DG Openbaar Bestuur & Democratische Rechtsstaat
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Onze referentie
2025-0000225043

als raadslid. Justis, de Screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid, is verantwoordelijk voor het verstrekken van de VOG. Als een politieke partij besluit om van kandidaat-raadsleden een VOG te vragen, dient de aanvraag afgerond te zijn vóór de dag van de kandidaatstelling. Deze vindt plaats zes weken voor de dag van de gemeenteraadsverkiezingen (Justis hanteert een aanvraagtermijn van vier weken. Geadviseerd wordt uiterlijk tien weken voor de gemeenteraadsverkiezingen de VOG aan te vragen). Aanvragen die na de kandidaatstelling binnenkomen worden door Justis niet in behandeling genomen.

Wellicht ten overvloede, maar gemeenten zelf mogen van aanstaande – of gekozen – raadsleden geen VOG vragen. Welke eisen aan het raadslidmaatschap worden gesteld staan in artikel 10 van de Gemeentewet opgesomd. Nadat raadsleden gekozen zijn worden hun geloofsbrieven onderzocht aan de hand van de wettelijke functievereisten. Aanvragen afkomstig van gemeenten worden dan ook niet door Justis in behandeling genomen.

Ondermijnende criminaliteit
Diverse vormen van ongewenste beïnvloeding komen helaas voor in onze samenleving. Dat neemt allerlei vormen aan en ook valt niet uit te sluiten dat de ondermijnende criminaliteit via (kandidaat-)volksvertegenwoordigers invloed op besluitvorming wenst uit te oefen of zich via die weg toegang tot het bestuur verschaft. Om gemeenten bij de aankomende gemeenteraadsverkiezingen te ondersteunen bij hun weerbaarheid tegen politieke inmenging uit het criminele circuit heeft het RIEC-LIEC bestel recent een toolbox gemeenteraadsverkiezingen 2026 ontwikkeld. De toolbox is recent door de RIEC's verspreid onder alle gemeenten, maar desgewenst kunt u ook met uw eigen RIEC contact opnemen.

In navolging op deze brief informeer ik u rond de zomer van dit jaar over de wijze waarop de risicoanalyse voor kandidaat-wethouders vorm kan worden gegeven. Bij tussentijdse vragen kunt u contact opnemen met mijn ministerie via info.openbaarbestuur@minbzk.nl.

Ik wens u veel succes toe de komende periode bij het blijvend integer en weerbaar houden van ons openbaar bestuur.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties,
Namens deze,

Arne van Hout
Directeur-generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres

Aan alle (decentrale) politieke partijen

DG Openbaar Bestuur & Democratische Rechtsstaat
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Datum
Betreft Informatie over werving- en selectieprocedure kandidaat-raadsleden

Geachte heer of mevrouw,

Gemeenteraadsverkiezingen 2026
Op woensdag 18 maart 2026 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dat betreft de kern van onze democratie omdat inwoners kunnen kiezen wie hen de aankomende jaren mag vertegenwoordigen in de gemeenteraad. Naast de vertegenwoordigende functie, stellen gekozen volksvertegenwoordigers het beleid van de gemeente vast en controleren zij het college van burgemeester en wethouders. Het zijn van volksvertegenwoordiger kan het nodige vragen, maar is bovenal een bijzonder ambt waar velen veel voldoening uithalen.

Integriteit en weerbaarheid kandidaat-raadsleden
Het wervings- en selectieproces voor de gemeenteraad is een belangrijk moment om aandacht te besteden aan de integriteit en weerbaarheid van kandidaat-raadsleden. Raadsleden staan dichtbij burgers en nemen besluiten over tal van zaken die inwoners direct raken. Vanwege die bijzondere positie, de lokale worteling en toegankelijke houding van veel raadsleden kunnen zij kwetsbaar zijn voor druk van buitenaf of voor partijen met verkeerde bedoelingen. Door in de wervings- en selectiefase hier als politieke partij aandacht aan te besteden helpt u potentiële kandidaat-raadsleden met het vergoten van hun bewustzijn en rol integer te vervullen.

Naast integriteit is het ook goed om oog te hebben voor de weerbaarheid van kandidaat-raadsleden. Na de kandidaatstelling kunnen er naast positieve ook negatieve reacties vanuit de samenleving komen, of zelfs agressie of intimidatie. Dit kan fysiek of via social media plaatsvinden. Bied de kandidaten daarom informatie over normstelling (wanneer gaan uitingen een grens over), waar ze een melding kunnen doen van agressie en intimidatie en waar er steun voor hen is. Als zij raadslid zijn, dan vervullen de griffier en de burgemeester hier een rol in.

Beschikbare instrumenten
Om u als politieke partij hierbij in de wervings- en selectiefase te ondersteunen heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties diverse instrumenten ontwikkeld die u kunt raadplegen via de website www.politiekeambtsdragers.nl/werving. Het gaat dan bijvoorbeeld om een zelfassessment integriteit voor kandidaat-volksvertegenwoordigers of om een leidraad om het selectiegesprek te voeren.

DG Openbaar Bestuur & Democratische Rechtsstaat
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Datum

Onze referentie
2025-0000225046

Er zijn ook beschermende maatregelen die genomen kunnen worden op het gebied van weerbaarheid, zoals opletten wat er online te vinden is qua persoonlijke informatie van de kandidaat en afspraken te maken over bijvoorbeeld het wel of niet dragen van kleding met partijlogo in het OV, horeca of andere plaatsen voor of na het campagne voeren. Meer informatie hierover is te vinden op www.weerbaarbestuur.nl.

Verklaring omtrent het gedrag
Politieke partijen wordt geadviseerd om van kandidaat-raadsleden een Verklaring omtrent het gedrag (hierna: VOG) te vragen. Dit is niet verplicht, maar één van de manieren om aandacht te besteden aan de integriteit van kandidaat-raadsleden. De VOG is een verklaring waaruit blijkt dat het strafrechtelijke gedrag van een kandidaat in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van de functie als raadslid. Justis, de Screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid, is verantwoordelijk voor het verstrekken van de VOG. U kunt als politieke partij de aanvraag voor kandidaat-raadsleden in gang zetten via www.justis.nl/producten/verklaring-omtrent-het-gedrag/vog-voor-werkgevers-en-organisaties.

Een goed moment om een kandidaat-volksvertegenwoordiger – of kandidaat-bestuurder – een VOG aan te laten vragen is wanneer de selectiecommissie of de partij voornemens is deze kandidaat op de kieslijst te plaatsen. Als u overgaat tot het aanvragen tot een VOG voor uw kandidaten, dient dit afgerond te zijn vóór de dag van kandidaatstelling. Deze vindt plaats zes weken voor de dag van de gemeenteraadsverkiezingen. Aanvragen die daarna binnenkomen worden door Justis niet in behandeling genomen. Wellicht ten overvloede, maar gemeenten mogen van aanstaande – of gekozen – raadsleden geen VOG vragen.

Breed werven en selecteren
Tot slot noem ik op deze plek het belang om in te zetten op het breed werven en selecteren van kandidaten. De democratie heeft baat bij het betrekken van zoveel mogelijk stemmen uit alle lagen en groepen van de samenleving. De politiek is er immers voor én van iedereen. Toch worden nog niet altijd alle stemmen afdoende gehoord of vertegenwoordigd. Ik roep u dan ook op om breed te werven en objectieve selectieprocedures te gebruiken.

Bij vragen kunt u terecht bij uw eigen griffier of burgemeester. Ik wens u veel succes toe de komende tijd bij de werving en selectie van integere, weerbare en enthousiaste kandidaten voor onze gemeenteraden.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties,
Namens deze,

Arne van Hout
Directeur-generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat